

Covid-19 İle İlgili Öğretmen Algılarını Belirlemeye Yönelik Bir Olgu Bilim Çalışması

İlayda CÖMERT¹ Çiğdem ŞAHİN ÇAKIR²

Gönderim Tarihi: 30.03.2021

Kabul Tarihi: 14.07.2021

Yayın Tarihi: 19.10.2021

Öz: Bu çalışmanın amacı; dünyada acil durum ilan edilmesine sebebiyet veren Covid-19 ile ilgili farklı branşlardan öğretmenlerin algılarını belirlemektir. Bu sebeple mevcut çalışma olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi ile yürütülmüştür. Çalışmaya Giresun ilinde devlet okullarında çalışan 8 farklı branştan 35 öğretmen katılmıştır. Öğretmen algılarını belirlemek amacıyla “Covid-19 ..... gibidir. Çünkü .....” şeklinde oluşturulan metafor kalıbı, çizim tekniği ve 6 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Verilerin analiz sonuçları doğrultusunda öğretmenler tarafından oluşturulan metaforlar, çizilen kavramlar ve açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara dair bulgular 4 ana temada toplanmıştır. Öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarından elde edilen verilere göre “virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, virüsün geleceğine dair öngörüler, alınacak tedbirler” temalarına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili genel olarak olumsuz algıları olmakla birlikte tedbirlere uydukları, salgınla ilgili alınan önlemlerin artırılmasını istedikleri, salgının seyri ile ilgili umutlu oldukları belirlenmiştir. Bilgi kirliliğinin önüne geçilmesi, dijital okuryazarlığın geliştirilmesi, sağlıklı yaşam ve virüsten korunma yolları ile ilgili ek bilgilendirme çalışmaları yapılması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Olgu Bilim, Metafor, Çizim Tekniği, Öğretmen Algısı.

A Phenomenological Study to Determine Teacher Perceptions Regarding the Covid-19

Abstract: The aim of this study; the aim is to determine the perceptions of teachers from different branches about Covid-19, which causes an emergency to be declared in the world. For this reason, the present study was carried out with the phenomenology method. 35 teachers from 8 different branches working in public schools in Giresun province participated in the study. In order to determine teacher perceptions, “Covid-19 is like ..... Because .....” metaphor pattern, drawing technique and interview form consisting of 6 open-ended questions were used. The obtained data were analyzed by content analysis method. In line with the results of the analysis of the data, the metaphors created by the teachers, the concepts drawn and the answers to the open-ended questions were collected under 4 main themes. According to the data obtained from the perceptions of the teachers about Covid-19, the themes of "characteristics of the virus, its effects on human life, predictions about the future of the virus, the measures to be taken" were reached. Although teachers have generally negative perceptions about Covid-19, it has been determined that they comply with the measures, they want the measures taken regarding the epidemic to be increased, and they are hopeful about the course of the epidemic. Suggestions were made to prevent information pollution, to develop digital literacy, to conduct additional information studies on healthy living and ways to protect against viruses.

Keywords: Covid-19, Phenomenology, Metaphor, Drawing Technique, Teacher Perception.

GİRİŞ

Aralık 2019'dan itibaren mücadele edilmesi gereken Covid-19'a bağlı salgın hayatın her alanında öngörülemeyecek derecede aksamalar yaşanmasına, değişim ve dönüşümün zorunlu hale gelmesine sebep olmuştur. Ekonomi, turizm, sosyal ve kültürel yaşam olmak üzere birçok alan Covid-19 salgınından etkilenmiş, kısıtlama ve yasaklar getirilmiştir (Acar, 2020). Covid-19 salgını eğitim alanı dahil insan hayatının her alanını etkilemiştir (Murphy, 2020). Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sağlık otoriteleri salgınla mücadele kapsamında bir dizi önlem almıştır (Dikmen, Kına, Özkan ve İlhan, 2020). Covid-19 salgınından sağlık sektöründen sonra en çok eğitim sektörü etkilenmiştir (Telli ve Altun, 2020). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), bu salgın döneminde dünya genelinde 1,5 milyardan fazla öğrencinin ve gencin Covid-19 salgını nedeniyle okul ve üniversitelerin kapanmasından etkilendiğini belirtmiştir (UNESCO, 2020).

¹ Giresun MEM, Kanuni Ortaokulu, Türkiye, ilayda.ayhan@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-9100-7969

² Giresun Üniversitesi, Türkiye, cigdem.sahin@giresun.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7041-3773

Eğitim-öğretimin uzaktan devam etmesi gerektiği Covid-19 salgın sürecinin yönetimi açısından gerekli görülmüştür (Demuyakor, 2020; Tejedor, Cervi, Pérez-Escoda, Tusa & Parola, 2021; Weeden ve Cornwell, 2020; WHO, 2020). Bu gereklilik; Covid-19 salgınında fiziksel mesafe oluşturularak bulaşın önlenmesine yönelik tüm düzenlemelerin yanında, eğitim alanında fiziksel mesafeyi sağlayabilecek en iyi uygulamanın uzaktan eğitim ortamı olduğu, özellikle viral dağılımı yoğun yaşayan tüm ülkeler tarafından da kabul görmüştür (Afacan ve Avcı, 2020). Covid-19'un hızlı yayılması nedeniyle yaşanan kilitlenme sonucunda öğrencilerin, öğretmenlerin ve öğretmen eğitimcilerinin etkileşim, öğretme ve öğrenme yolları değişmiş (Assunção Flores ve Gago, 2020), eğitim sisteminin tüm paydaşları; öğrenciler, veliler ve öğretmenler için yeni süreç başlamıştır (Daniel, 2020). Bu süreç zarfında öğretmenler de öğrenci ve veliler gibi dijitalleşen eğitime ayak uydurma çabasında olmuşlardır (Daniel, 2020; Kırmızıgül, 2020).

Eğitim sisteminde yaşanan dönüşümlerde ana rol öğretmenlerdedir (Tutkun ve Aksoyalp, 2010). Covid-19 salgınının doğurduğu dönüşüm sürecinde de rol dağılımı değişmemiştir. Covid-19 salgın süreci sırasında gerçekleştirilen uzaktan eğitim süreci incelendiğinde, Türkiye'de öğretmenlerin aktif rol aldıkları görülmektedir (Karakaya, Arık, Çimen ve Yılmaz, 2020). Bununla birlikte Karakaya vd., (2020) uzaktan eğitim sürecinin başarılı bir şekilde yürütülmesinin öğrencilerin beklentilerini belirlemeyle ve onlara geri dönüt vermeyle sağlanabileceğini, sosyal etkileşimin uzaktan eğitimde istenilen seviyede olmaması ve teknolojik alt yapı yetersizliği gibi durumlar da düşünüldüğünde öğretmenlere büyük sorumluluklar düştüğünü belirtmişlerdir. Öğretmenler toplumun yetkin bir üyesi olarak, toplumdaki her sorun ve düzensizliğe karşı duyarsız kalmayan, onlara müdahale etme sorumlukları olan (Pettersson, Postholm, Flem ve Gudmundsdottir, 2004) bireylerdir. Covid-19 salgın sürecinde öğretmenler, sanal sınıf ortamlarında etkin bir şekilde öğretim yapmaya çalışmış, sağlık otoritelerinin açıkladığı bilimsel bilgileri öğrencilerle paylaşmış, hijyen kuralları ile ilgili bilgilendirmeler yapmış ve velilere rehberlik etmiştir (Akyavuz Külekçi ve Çakın, 2020).

Covid-19 salgınından sonra beklenen yeni Dünya düzeninde eğitimin kilit noktası olan öğretmenlerin öneminin yadsınmaması gerekmektedir (Görgülü Arı ve Kanat, 2020). Çaykuş ve Mutlu Çaykuş (2020) öğretmenlerin yüz yüze eğitimde olduğu gibi Covid-19 salgın sürecinde de çocukların psikolojik dayanıklılıklarını güçlendirmede rol oynadıklarını belirtmişlerdir. Daniel (2020) Covid-19 salgını döneminde öğretmenlerin öğrencilere güven vermek için tüm dikkatlerini toplamalarının, yeni pedagoji veya teknoloji öğrenmeye çalışmaktan daha önemli olduğunu ifade etmiştir. Araştırmacılar öğretmenlere Covid-19 ile ilgili bilgilendirme çalışmaları, aile üyeleriyle iş birliği içinde olmaları ve sorun tespit ettikleri öğrencilere gerekli yönlendirmeyi yapmalarını ve öğrencilerin paylaşımda bulunmalarını desteklemelerini tavsiye etmişlerdir (Çaykuş ve Mutlu Çaykuş, 2020). Yüksek Usta ve Gökcan (2020)'ın yaptığı çalışmada ebeveynlerin Covid-19 salgınına çocuklarına anlatabilmek için herhangi bir eğitici video, kitap, etkinlik, şarkı vb. gibi bir kaynaktan yararlanmadıklarını tespit etmiş ve öğretmenlere ailelere, salgın gibi çocukları psikolojik yönden olumsuz etkileyebilecek konularda nasıl bir yol izleyecekleri konusunda rehberlik etmelerini önermişlerdir. Literatürdeki bu çalışmalar ışığında, Covid-19 salgın sürecinde öğretmenlerden öğrencilere psiko-sosyal destek sağlamaları, akran danışmanlığına fırsat verecek ortamlar oluşturmaları, temizlik ve hijyen konusunda bilgilendirme yapmaları, tedbirli davranmaya yönlendirmeleri beklenmektedir. Çocuklarla ilgili yapılan bu çalışmalarda öğretmenlerin öncelikli yer alıyor olması, Covid-19 salgın sürecindeki öğretmen rolünü daha da önemli kılmaktadır.

Salgın sürecinden etkilenen mesleki yönleri ve etkiledikleri çevreler (öğrenci ve aileler) dikkate alındığında, öğretmenlerin salgına sebep olan Covid-19 ile ilgili zihinlerinde oluşan algılarının nasıl şekillendiğinin sorgulanması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde; ortaokul öğrencilerinin Covid-19'a yönelik algılarının (Görgülü Arı ve Arslan, 2020), yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin Covid-19 algılarının (Saatçi ve Aksu, 2020), ve Çin'deki üniversite öğrencilerinin Covid-19 algılarının (Ding, Du, Li, Zhang, Zhang, Tan vd., 2020) belirlendiği görülmektedir. Ancak öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarına yönelik bir çalışmaya ise rastlanılmamıştır. Öğretmenlerin Covid-19 salgını sürecinde öğrencileri ve aileleri salgın hakkında bilgilendirme sorumluluğu dikkate alındığında öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarının ortaya çıkarılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın sonuçlarının Covid-19 ile ilgili yapılacak araştırmalara ışık tutacağına inanılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, farklı branşlardaki öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemi "Farklı branşlardaki öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algıları nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir. Bu temel probleme yönelik olarak araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- Öğretmenlerin Covid-19'a yönelik oluşturdukları metaforlar nelerdir?
- Öğretmenlerin çizim tekniği ile ifade ettikleri Covid-19 ile ilgili algıları nasıldır?
- Öğretmenlerin açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formuna verdikleri cevaplardan tespit edilen Covid-19 algıları nasıldır?

YÖNTEM

Bu çalışmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim (fenomenoloji) yöntemidir. Olgu bilim hem felsefi bir hareket hem de bir nitel araştırma yöntemidir (Gill, 2014). Olgu bilim yaklaşımında bireylerin bir olguya ilişkin yaşantıları, algıları ve bunlara yükledikleri anlamlar belirlenmeye çalışılır (Dönmez, 2017). Öktem (2005) olgu bilimi özü görüleme yöntemi olarak ifade etmiş bu yöntemle, aynı zamanda 'fenomen' in ne olduğu ve nasıl kavranabileceğinin de sorgulanıp ve inceleneceğini belirtmiştir. Olgu bilim çalışmaları ve sunduğu bilgiler alan yazına hem odaklanılan olgunun tanımı ve boyutları hem katılımcıların bu olgu ile yaşadıkları, hissettikleri ve oluşturdukları anlamlar hem de bunlardan yola çıkarak teori oluştururken son derece faydalı ve zengin bilgiler sunmaktadır (Özmen ve Karamustafaoğlu, 2019). Bu araştırmada Covid-19 ile ilgili öğretmenlerin zihinlerinde oluşturdukları algılarının belirlenmesi amaçlandığından bu çalışma için olgu bilim yönteminin uygun olduğuna karar verilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Giresun ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda çalışan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 8 farklı branştan 35 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerle araştırma yapmak için Giresun İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni alınmıştır. Çalışma grubu seçilirken amaçlı örneklem seçimi türlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme yapılmıştır. Bu çalışmada farklı branşlardaki öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algıları araştırıldığı için maksimum çeşitlilik örnekleme, öğretmenlerin Covid-19'a yönelik algılarının etraflıca incelenmesine fırsat sağlayacaktır. Çalışma grubunun seçilmesinde katılımcıların gönüllülüğü, araştırmacının katılımıya ulaşmasının kolaylaştırılması ile farklı branşlarda ve farklı yaş gruplarıyla çalışılıyor olması ölçütlerine de dikkat edilmiştir. Tablo 1'de çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin demografik bilgileri sunulmuştur.

Araştırmada öğretmenlerin kimlik bilgilerini şifrelemek için öğretmenler Ö1, Ö2,..., Ö35 şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 1. Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

Özellikler		Frekans(f)
Branş	Türkçe	5
	Fen bilimleri	4
	Matematik	4
	İngilizce	4
	Sosyal bil	4
	Rehberlik	4
	Okul öncesi	4
	Sınıf öğret	6
	TOPLAM	35
Mesleki Deneyim	0-5 yıl	3
	6-10 yıl	9
	11-15 yıl	7
	16-20 yıl	8
	21 ve üzeri	8
	TOPLAM	35
Cinsiyet	Kadın	20
	Erkek	15
	TOPLAM	35

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada öğretmenlerin Covid-19'a yönelik algılarının belirlenmesi için veri toplama aracı olarak; metafor kalıbı, çizim tekniği ve görüşme formu kullanılmıştır. Bireylerin zihinlerindeki algıların ortaya çıkarılmasında görüşme, gözlem, çizim tekniği, odak grup görüşmeleri gibi çeşitli araçlar kullanılmaktadır (Özmen ve Karamustafaoğlu, 2019). Bireylerin kişisel yaşamlarının, inançlarının ortaya çıkarılmasının en ilgi çekici yollarından biri olan metaforlar (Massengill ve Mahlios, 2008) bir kavramla ilgili algıların ortaya çıkarılmasında turnusol kağıdı görevi görmektedir. Forceville (2002)'e göre, metaforlar hedef, kaynak ve ilişkilendirme olmak üzere üç temel öge barındırmaktadır. Örneğin, "Öğretmen bahçıvan gibidir." cümlesinde öğretmen; hedef, bahçıvan; kaynak ve öğretmenin bahçıvana benzeyen yönü ise ilişkilendirme ögesidir (Saban, 2004). Dolayısıyla bir metafor ilişkisinde metaforun kaynağı; metaforun hedefini farklı bir şekilde açıklama işlevi görür (Saban, 2008). Yücel Cengiz ve Ekici (2019)'ye göre metafor; isteneni daha az sözcükle söylemeye olanak tanıyan ve zihinlerdeki resimlerin ortaya çıkarılmasını sağlayan bir araçtır. Cerit (2008)'e göre ise metaforlar insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak düşünülmekte ve insanlar bir durum ile ilgili görünüşleri, kavramları ve terminolojiyi, iyi bilmedikleri veya az bildikleri bir alana metafor kullanarak aktarmaktadırlar. Metaforlar yoluyla, bireyin zihninde yer eden kavramları doğrudan ilişkisi olmayan başka kavramlarla açıklaması sağlanmaktadır (Demirci, 2020). Literatürde özellikle 2000'li yıllardan sonra, katılımcıların bir konuya veya kavrama yönelik algılarını belirlemek amacıyla metafor çalışmalarının sıkça yapıldığı, bu çalışmaların geçmiş yıllara göre giderek arttığı ve çalışılan alanların ise çeşitlendiği belirtilmektedir (Pırasa, Paliç Şadoğlu ve Kuvvet, 2018). Pırasa vd., (2018) 2005-2017 yıllarında yapılan matematik ve fen bilimleri eğitiminde yapılan metafor çalışmalarını inceledikleri araştırmalarında öğretmenlerle yürütülen çalışmaların sayısının çok az sayıda olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca eğitimin tek yönlüden ziyade çok yönlü

değerlendirilmesinin yapılabilmesi ve öğretmen algılarının öğrenci algılarını etkileme durumunun önemi vesilesiyle öğretmenlerin algılarına yönelik çalışmaların yapılması ihtiyacını vurgulamışlardır. Yine aynı çalışmada incelenen çalışmaların algı belirlemeye yönelik veri toplama araçlarının metaforlar harici çeşitlendirilmesi ve belirlenen algı ile sebeplerinin derinlemesine incelenmesine yönelik ihtiyaçlar belirtilmiştir. Bu ihtiyaçlar bu çalışmaya yeni veri toplama araçları eklenmesi gerekliliğini doğurmuştur. Bu çalışmada çizim tekniği kullanılarak ve öğretmenlerle açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılarak hem veri toplama araçları çeşitlendirilmiş hem de öğretmenlerin Covid-19 algıları derinlemesine incelenmiştir. Bu yönüyle bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı, kaynak olacağı düşünülmektedir.

Çizim tekniği öğrenenlerin zihninde kavramlarla ilgili kullanılmayarak pasif konumda olan düşünce, anlam, tutum, imaj ve bilişsel yapılarla ilgili görselleri aktif hale getirmeyi amaçlaması, bunları zihinsel depoda yer alan kişiye özel ve bilimsel değeri yüksek veriler şeklinde elde edilmesini sağlaması açısından oldukça faydalıdır (Ekici, 2019). Literatürde yapılan araştırmalarda katılımcılarının algılarının detaylı incelenmesi amacıyla çizim tekniğinin metafor kalıbı ile birlikte kullanıldığı görülmektedir (Abasız, 2019; Yücel Cengiz ve Ekici, 2019). Bu çalışmada da çizim tekniği metafor kalıbı ile birlikte kullanılmıştır.

Metafor kalıbı ve çizim tekniği dört bölümden oluşan bir formda birlikte uygulanmıştır.: Birinci bölümde öğretmenlere araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, öğretmenlerin formu nasıl cevaplandıracakları ile ilgili yönergeler ve bir metafor örneği sunulmuştur. Formun ikinci bölümünde öğretmenlerin demografik bilgilerini belirlemek amacıyla cinsiyet, mesleki deneyim ve branş ile ilgili açık uçlu sorular, formun üçüncü bölümünde “Covid-19 ..... gibidir. Çünkü .....” şeklindeki metafor kalıbı ve formun dördüncü bölümünde ise öğretmenlerin “Covid-19” kavramının hatırlattıkları kavramları çizerek kısaca açıklamalarına yönelik bir yönerge yer almaktadır. Bu form Ek 1’de sunulmuştur. Bu form öğretmenlere e-posta ile ulaştırılarak veriler toplanmıştır. Öğretmenlerin bu formu cevaplandırmaları 1 günde tamamlanmıştır.

Araştırmada kullanılan bir diğer veri toplama aracı ise görüşme formudur. Görüşme formu uygulaması görüşme türlerindedir. Yapılandırılmış görüşme ile benzer özelliklere sahiptir. Görüşme formu uygulamasında araştırmacı tarafından daha önce hazırlanan sorular kullanılarak görüşülen bireylerin herhangi bir durumla ilgili duygu, düşünce veya deneyimleri hakkında detaylı bilgi toplanmaktadır (Cansız-Aktaş, 2019, s.117). Bu çalışmada da öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarını derinlemesine araştırmak amacıyla görüşme formu kullanılması uygun bulunmuştur. Görüşme formu 6 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunun geçerliliğini sağlamak için 2 fen eğitimi alan uzmanının görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formuna son hali verilmiştir. Görüşme formu Ek 2’de sunulmuştur. Görüşme formu öğretmenlere e-posta ile ulaştırılarak veriler toplanmıştır. Öğretmenlerin bu formu cevaplandırmaları da 1 günde tamamlanmıştır.

Veri Analizi

Bu bölümde metafor kalıbı, çizim tekniği ve görüşme formundan elde edilen verilerin analizi sunulmuştur. Metafor kalıbı, çizim tekniği ve görüşme formundan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Metafor kalıbından elde edilen verilerin analizi sürecinde; eleme ve kodlama, alt tema ve tema oluşturma, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak araştırmaya katılan 35 öğretmenin yazdığı metafor cümleleri tek tek listelenmiştir. Metafor kalıbına uymayan; metaforda hedef-kaynak-ilişkilendirme öğelerini barındırmayan cümleler elenmiştir. Örneğin “Covid-19 kendi

küçük fakat tahribatı büyük bir virüsdür.” (Ö10), “Covid-19 kötü bir bilgisayar virüsü gibidir. Bilgisayar sistemlerinin çoğu orijinal değil ve her gelen virüs sistemi bozuyor.” (Ö25), şeklindeki yazımlar elenmiş, 32 metafor kalıbı değerlendirmeye alınmıştır. Metafor kalıplarında Covid-19 ile ilişkilendirilen öğeler ve bu metaforu yazma gerekçeleri, benzetme yönleri dikkate alınarak uygun şekilde kodlanmış, kavramlaştırılmaya çalışılmıştır. Elde edilen kodlar ortak yönlerinin işaret ettiği alt temalar ve temalarda kategorize edilmiştir.

Çizim tekniğinden elde edilen verilerin analizi sürecinde; öğretmenlerin çizim yeteneklerine bakılmaksızın değerlendirme yapılmıştır. Çizim tekniği ile ifade edilen “Covid-19” kavramının hatırlattığı kavramlar ilk olarak listelenmiştir. Ö2 kodlu öğretmen “Covid-19” kavramının hatırlattığı kavramları çizerek açıklayınız” yönergesine uygun çizim yapmayıp sadece yazarak ifade ettiği için değerlendirmeye alınmamıştır. 34 öğretmen katılımıyla çizim tekniği ile elde edilen verileri özü bozulmayacak şekilde uygun isimlendirmelerle kodlanmıştır. Kodlanan veriler alt tema ve temalarda sınıflandırılmıştır.

Görüşme formundan elde edilen verilerin analizi sürecine her branştan birer öğretmen olmak üzere 8 öğretmen katılmıştır. Görüşme formunda yer alan 6 açık uçlu soruya farklı branşlardan 8 öğretmenin cevap vermesiyle elde edilen veriler, öğretmenlerin ifadelerinin özüne uygun şekilde kodlanmış, benzer kodlar bir araya getirilerek alt tema ve temalar oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerliğin ve güvenirliliğin (inandırıcılığın) sağlanmasında sürecin yürütülmesi önemlidir. Guba ve Lincoln (1982) inandırıcılık için ölçütleri inanılabilirlik, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik olmak üzere dört ana başlık altında toplamıştır (Başkale, 2016). Bu araştırmada da inandırıcılık, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik kriterleri dikkate alınarak süreç yürütülmüştür. Veri toplama araçları hazırlanırken 2 fen eğitimi alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Nitel araştırmalarda geçerlik sağlamak için uzman görüşlerine başvurulmaktadır (Çepni, 2018). Ayrıca bu uzmanların katılımcıların veri toplama araçlarındaki sorulara verdikleri cevapları kontrol etmeleri de sağlanmıştır. Katılımcıların araştırmada verdikleri cevapları kontrol etmelerini sağlamak da verilerin inanılabilirliğinin sağlanması için yapılan uygulamalardan birisidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Verilerin toplanması sırasında farklı veri toplama araçlarının kullanılması da çalışmanın inandırıcılığını etkilemektedir (Baltacı, 2019). Verilerin analizinde; araştırmacılar fikir alışverişi yaparak kodları ve temaları oluşturmuşlardır. Araştırmacıların temaları birlikte fikir birliğine vararak oluşturmaları da verilerin geçerliği için yapılan bir uygulamadır (Karataş, 2015). Ayrıca verilerin inanılabilirliğini sağlamak için kodlarla ilgili öğretmen ifadelerinden ve çizimlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde farklı branşlardan öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarının tespit edilmesinde kullanılan veri toplama araçlarıyla (metafor kalıbı, çizim tekniği ve görüşme formu) elde edilen bulgular tablolar halinde sunularak açıklanmıştır.

Metafor Kalıbı ile Elde Edilen Bulgular

Metafor kalıpları temalar, temalara uygun alt temalar ve kodlar, metaforun kaynağı, metaforu oluşturan öğretmen kodu” şeklinde sunularak Tablo 2’de açıklanmıştır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Covid-19 ile İlgili Oluşturdukları Metaforlardan Elde Edilen Bulgular

Tema	Alt tema	Kod	Kaynak	Öğrt. kodu
Virüsün özellikle ri	Çıplak gözle görülmemesi	Görünmez hissedilmez	Sinsi arkadaş	Ö24
		Görünmez olması	Görünmez düşman	Ö1
		Gözle görülmemesi, etkilerinin görülmesi	Kuvvet	Ö9
	Bulaşıcı olması	Dünyayı gezmesi	Turist	Ö28
		Bulaştığı insandan başka inşalara bulaşması	Bulaşıcı grip	Ö15
		Dokunduğu yerleri yakmaya devam etmesi	Acı biber	Ö13
Hastalık belirtileri	Elimize kıyafetimize dağılması	Mürekkep	Ö12	
		Grip	Ö16	
Belirsizlikler	Halsiz bırakması, enerjinizi alması	Ağır gribal enfeksiyon	Ö35	
		Sırtta ağrı, halsizlik, boğaz ağrısı, ateş meydana getirmesi	Rotasız gemi	Ö30
İnsan hayatına etkileri	Öldürücü yok edici olması	Belirsizlikleri olan bir salgınla karşı karşıya bırakması		
		İnsanları öldürmesi	Ölüm makinesi	Ö32
		İnsanı tüketmesi	Stres	Ö2
		Hayatını bitirmesi	Parazit	Ö6
		Yapışıp hasta ediyor olması	Sinek	Ö19
	Hayata kısıtlama getirmesi	İnsanı sevdiklerinden ayırması	Azrail, Seri katil, Ölüm	Ö4, Ö31, Ö34
		Aileleri birbirinden ayırması	Felaket	Ö11
	Zarar verici olması	Hayatımızı her yönden kısıtlaması	Esaret	Ö5
		Fiziksel ve sosyal hayatı kısıtlaması	Hapishane	Ö26
	İnsanları yalnızlığa itmesi	Bize zarar vermesi	Kötü bir kişilik kodu	Ö3
Psikolojik ve fizyolojik hasarlar bırakması		Trafik kazası	Ö21	
Sömürgeci olması	Sevenleri birbirinden uzaklaştırması	Gurbet ellerde çekilen yalnızlık	Ö23	
	Sömürgeci gibi insan vücudunda en önemli organlara yerleşmesi	İngiltere	Ö22	
Korku endişe kaygı oluşturması	Ölmemiz halinde çocuklarımızın üzülmesi	Endişe	Ö8	
	düşüncelerinde bırakması	Kâbus	Ö33	
Dünyayı durdurması	Korku vermesi ve endişelendirmesi			
		Tüm Dünyayı durdurması	Biyolojik silah	Ö14
Virüsün geleceği ne dair öngörüler	Sürekli araştırma yapılması	Her şeyin durması	Karanlıkta elektrik kesintisi	Ö27
		Gelişmeler olması	Aktif bir laboratuvar	Ö7
Alınacak tedbirler	Sonunun iyi biteceğine dair umutlar	Derin bir nefes alınca geçecek olması	Uykuda bastıran karabasan	Ö17
		Tedbirli davranmayı gerektirmesi	Uyarıcı, düşman Yağmur	Ö20 Ö29

Öğretmenlerin oluşturdukları 32 metafor; “virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, virüsün geleceğine dair öngörüler, alınacak tedbirler,” şeklinde 4 tema altında toplanmıştır. Virüsün özellikleri teması “çıplak gözle görülememesi, bulaşıcı olması, hastalık belirtileri, belirsizlikler” şeklinde 4 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “virüsün özellikleri” temasına yönelik oluşturdukları metaforlardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Covid-19 ağır gribal enfeksiyona benzer. Çünkü sırtta ağrı, vücutta halsizlik, boğaz ağrısı ve ateş gibi önemli olumsuzluklar meydana getirmektedir.” (Ö35)

“Covid-19 grip gibidir. Çünkü vücudunuzu halsiz bırakır sizin bütün isteğinizi ve enerjinizi elinizden alır.” (Ö16)

“Covid-19 turist gibidir. Çünkü kendileri bizi eve hapsetti, kendisi dünyayı geziyor.” (Ö28)

İnsan hayatına etkileri teması “öldürücü yok edici olması, hayata kısıtlama getirmesi, zarar verici olması, insanları yalnızlığa itmesi, sömürgeci olması, korku endişe kaygı oluşturması, Dünyayı durdurması” şeklinde 7 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “insan hayatına etkileri” temasına yönelik ürettikleri metaforlardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Covid-19 esaret gibidir. Çünkü korunmak adına hayatımızı birçok yönden kısıtlıyor.” (Ö5)

“Covid-19 gurbet ellerde çekilen yalnızlık gibidir. Çünkü sevenleri uzaklaştırır. Yakındayken bile hasret çektirir.” (Ö23)

“Covid-19 stres gibidir. Çünkü insan varlığını hissedemeden insanı içten içe tüketir.” (Ö2)

Virüsün geleceğine dair öngörüler teması “sürekli araştırma yapılması, sonunun iyi biteceğine dair umutlar” şeklinde 2 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “virüsün geleceğine dair öngörüler” temasına yönelik ürettikleri metaforlardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Covid-19 aktif bir laboratuvar gibidir. Çünkü bu konuda sürekli araştırma yapılmakta her gün yeni şeyler bulunmakta ve bu konuda gelişmeler olmaktadır.” (Ö7)

“Covid-19 uykuda bastıran karabasan gibidir. Çünkü tıpkı karabasan gibi göremezsin, uykudan uyanmak istersin, kaygılanırsın, korkarsın, nefes almakta zorlanırsın, sonra uyanırsın derin bir nefes alırsın geçmiştir.” (Ö17)

Alınacak tedbirler teması “tedbirli davranmayı gerektirmesi” alt temasında toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “alınacak tedbirler” temasına yönelik ürettikleri metaforlardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Covid-19 bir uyarıcı bir düşman gibidir. Çünkü insanlar bu virüs ortaya çıktığı andan itibaren hareketlerinde çok daha dikkatli olmaya, hemen tedbir alıp kendini korumaya çalışmaktadır.” (Ö20)

“Covid-19 yağmur gibidir. Çünkü şemsiye açmazsan ıslanırsın.” (Ö29)

Çizim Tekniği ile Elde Edilen Bulgular

Çizim tekniği ile elde edilen bulgular temalar, temalara uygun alt temalar ve çizilen kodlar, çizimi yapan öğretmen kodu” şeklinde sunulmaktadır Tablo 3’te açıklanmıştır.

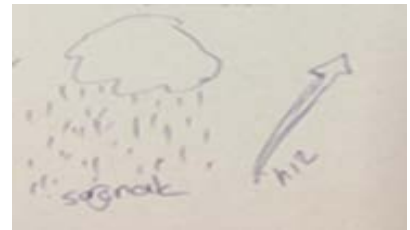
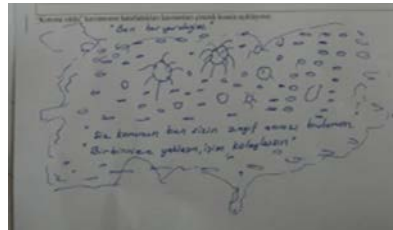
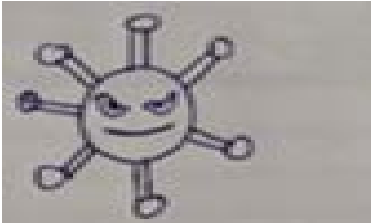

Tablo 3. Öğretmenlerin Covid-19 ile İlgili Algılarının Belirlenmesinde Çizim Tekniği ile Elde Edilen Bulgular

Tema	Alt tema	Çizilen kod:	Öğretmen kodu
Virüsün özellikleri	Virüsün şekli	Virüs	Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö25, Ö27, Ö30, Ö34, Ö35
	Öldürücü yok edici olması	Sinek	Ö19
		Mezar	Ö4
		Tabut	Ö8
	Bulaşıcı olması	Türkiye haritası	Ö11
		Hız	Ö22
	Hastalık belirtileri	Ateş	Ö22
	Yayımla şekli	Sağanak yağış	Ö22, Ö28
		Damlacık	Ö16
	Görünmez ve her yerde olması	Sinsi yılan	Ö21
İnsan hayatına etkileri	İnsanları yalnızlığa itmesi	Dünya	Ö3, Ö27
	Hayatı karartması	Karanlık güneş	Ö23
	Yaşlılara zarar vermesi	Yaprak dökmüş ağaç	Ö23
	Gençleri öldürmemesi	Bol yapraklı genç ağaç	Ö23
	Hayatı kısıtlaması	Eve hapsolmuş insanlar	Ö28, Ö33
	Hayatımızı çalması	Hırsız	Ö21
	Sevdiklerimizden ayırması	Ayrı duran kalpler	Ö21
	Korku kaygı endişe oluşturması	Üzgün insanlar	Ö8, Ö34
		Karabasan	Ö17
		Endişe	Ö21
Huni		Ö34	
Yaşam tarzını değiştirmesi	Online ders yapan öğrenci	Ö9	
	Dışarı çıkamayan küçük çocuk	Ö9	
	Evden çalışan anne	Ö9	
	Evde tv izleyen bir büyük	Ö9	
	Ev	Ö30	
	İletişim şeklini değiştirmesi	Hapishane görüşü	Ö26
	Telefon	Ö30	
Virüsün geleceğine yönelik öngörü	Virüsün tedavisi	Aşı	Ö5, Ö30, Ö34

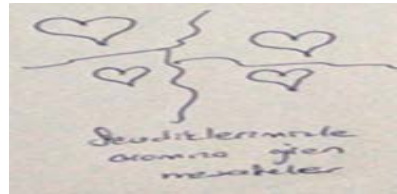
Alınacak tedbirler	Virüsten koruyucu olması	Maske	Ö5, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö24, Ö29, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35
		Siperlik	Ö32
		Karantina	Ö7
		Maske takan insan	Ö14, Ö18
		Mesafeli duran insanlar	Ö3, Ö14, Ö29, Ö30
		Eldiven	Ö13
		Tokalaşmak yasak	Ö12
Virüsü öldürücü olması	Virüsü öldürücü olması	Kolonya	Ö5, Ö7, Ö13, Ö30, Ö35
		Dezenfektan	Ö6, Ö12, Ö14
		El yıkama	Ö30, Ö32, Ö35
		Çamaşır suyu	Ö30, Ö35
Tedbirli davranmayı gerektirmesi	Tedbirli davranmayı gerektirmesi	Bebek	Ö18
		Uyarı levhası	Ö20
		Bilgisayar	Ö25
Tedavi süreci	Tedavi süreci	112	Ö34
		Sedye	Ö34
Sağlıklı beslenme	Sağlıklı beslenme	Vitaminler	Ö35
		Sebze meyve	Ö35

Çizim tekniği ile elde edilen bulgular; “virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, virüsün geleceğine yönelik öngörü, alınacak tedbirler,” şeklinde 4 tema altında toplanmıştır. Virüsün özellikleri teması “virüsün şekli, öldürücü yok edici olması, bulaşıcı olması, hastalık belirtileri, yayılma şekli, görünmez ve her yerde olması” şeklinde 6 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “virüsün özellikleri” temasına yönelik çizim örnekleri aşağıda Şekil 1, Şekil 2 ve Şekil 3’te sunulmuştur.

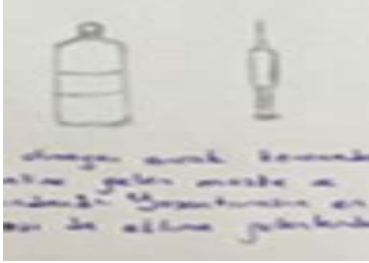
Şekil 1. Virüsün şekli çizimi (Ö8) Şekil 2. Bulaşıcı olması çizimi (Ö11) Şekil 3. Yayılma şekli çizimi (Ö22)

İnsan hayatına etkileri teması “insanları yalnızlığa itmesi, hayatı karartması, yaşlılara zarar vermesi, gençleri öldürmemesi, hayatı kısıtlaması, hayatımızı çalması, sevdiklerimizden ayırması, korku kaygı endişe oluşturması, yaşam tarzını değiştirmesi, iletişim şeklini değiştirmesi” şeklinde 10 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “insan hayatına etkileri” temasına yönelik çizim örnekleri aşağıda Şekil 4, Şekil 5 ve Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 4. İnsanları yalnızlığa itmesi (Ö3) Şekil 5. Sevdiklerimizden ayırması (Ö21) Şekil 6. Eve hapsolmüş insanlar (Ö33)

Virüsün geleceğine yönelik öngörü teması “virüsün tedavisi” alt temasından oluşmaktadır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “Virüsün geleceğine yönelik öngörü” temasına yönelik çizim örnekleri aşağıda Şekil 7, Şekil 8 ve Şekil 9’da sunulmuştur.

Şekil 7. Aşı ile ilgili çizim (Ö5)

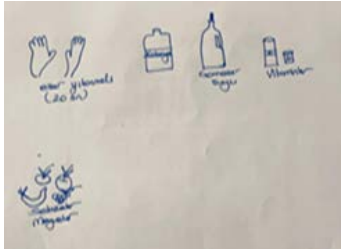

Şekil 8. Aşı ile ilgili çizim (Ö34)

Şekil 9. Aşı ile ilgili çizim (Ö30)

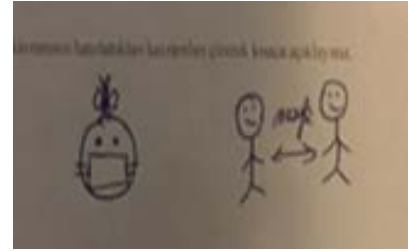
Alınacak tedbirler teması “virüsten koruyucu olması, virüsü öldürücü olması, tedbirli davranmayı gerektirmesi, tedavi süreci, sağlıklı beslenme” şeklinde 5 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “alınacak tedbirler” temasına yönelik çizim örnekleri aşağıda Şekil 10, Şekil 11 ve Şekil 12’de sunulmuştur.

Şekil 10. Vitaminler-sebze meyve(Ö35)

Şekil 11. El yıkama-kolonya-çamaşır suyu(Ö30)

Şekil 12. Mesafeli insanlar (Ö14)

Görüşme Formu ile Elde Edilen Bulgular

Görüşme formu ile elde edilen bulgular; temalar, temalara uygun alt temalar ve kodlar, ifade eden öğretmen kodu” şeklinde sunulmaktadır Tablo 4’te açıklanmıştır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili Algılarının Belirlenmesinde Görüşme Formu ile Elde Edilen Bulgular

Tema	Alt tema	Kod	Öğretmen kodu
Virüsün özellikleri	Laboratuvar ürünü olması	Virüsü ortaya çıkaranlara karşı nefret	Ö34
	Belirsizlikler	Tanımlanamayan tehlikeli durum	Ö25
	Öldürücü yok edici olması	Ağır can kayıplarına yol açması	Ö25
	Çıplak gözle görülemezliği ve her yerde olması	Salgın Görünmeyen tehlike Savaşılması zor olması	Ö29 Ö25 Ö25

İnsan hayatına etkileri	Yaşattığı duygular	Korku	Ö5, Ö34
		Ölüm korkusu	Ö14
		Kaygı	Ö5
		Endişe	Ö5
		Çaresizlik	Ö34
		Umutsuzluk	Ö34
		Panik	Ö34
		Virüsü ortaya çıkaranlara karşı nefret	Ö34
		Sevdiklerimizin hasta olacağı korkusuyla yaşamak	Ö34
		Aile özlemi ve yarattığı üzüntü	Ö34
		Duygusal boşluk	Ö14
Sosyalleşememe		Sabırlı ve umutlu olmayı öğretmesi	Ö25
		Tedirginlik yaratması	Ö25
		Sevdiklerimizle aramıza giren mesafeler	Ö34
		Antisosyallik	Ö21
		Kalabalık yerlere gidilememesi	Ö25
		Sosyal boşluk	Ö14
		Çevreyle ilişkilerin kesilmesi	Ö5
		Sosyalliğin kısıtlanması	Ö29
Yaşam tarzını değiştirmesi		Evde kalmak zorunda bırakılması	Ö9, Ö21
		Dışarı ile bağlantının sınırlandırılması	Ö5
		Karantina süreci	Ö29
		Hayatın durması	Ö14
		Hayatı alt üst etmesi	Ö25
		Alışkanlıklarımızı alt üst etmesi	Ö25
		Sade yaşama geçiş	Ö25
		Yaşam tarzını değiştirmesi	Ö25
İnsanların bocalamasına sebep olması	sebepler	Toplum geneline uygun olmayan yaşam tarzına geçiş	Ö25
		Virüsün alışkanlıklarımızı değiştirmemizi istemesi	Ö25
		İnsanların hazırlıksız yakalanması	Ö25
Sağlık ve temizliği önemli kılması		Önlem alma konusunda bilgi eksikliği	Ö25
		Mücadelenin deneme yanılma yoluyla ilerlemesi	Ö25
		Kişisel hijyene daha fazla dikkat etmek	Ö29
		Maske mesafe	Ö12
Çalışma hayatını değiştirmesi		Temizliğin ve takviyelerin öneminin artması	Ö34
		Temizlik sağlık çevreye önemi hatırlatması	Ö25
		Çalışma hayatının değişmesi	Ö5, Ö9
Virüsün geleceğine dair öngörüler	Virüsün etkisi - vakaların seyri	İş ve ev hayatının iç içe geçmesi	Ö14
		Vakaların azalması ihtimali	Ö5
		Salgının azalacak olması	Ö25
		Tedbirlere uyulmazsa kurtulmak imkansız	Ö25
		Mucizevi etki ile mutasyona uğrayacak olması	Ö25
		Virüsün mutasyonla ölümcül etkisinin azalacak olması	Ö25
		Herkesin bu hastalığı geçirmesi	Ö9
Aşı çalışmaları ile ilgili öngörüler		Aşının yaygınlaşacağı	Ö25
		Aşının olumlu sonuçlar vermesi	Ö25
		Aşı ve ilaçlar hayatımıza girmesi	Ö9
		Aşı yapılacak olması	Ö21

	Uzun sürecek olması	Uzun sürecek olması	Ö5, Ö12, Ö14, Ö29
		En az bir iki yıl sürecek olması	Ö21
		Maske takmaya devam edilecek olması	Ö12
		Etraftan uzak durulacak olması	Ö12
		Birkaç yıl daha maske kullanılması	Ö9
		İnsanları tedirgin edecek olması	Ö29
Alınacak tedbirler	Maske mesafe temizlik kuralı	Maske	Ö5, Ö9, Ö12, Ö14, Ö21, Ö25
		Mesafe	Ö5, Ö9, Ö12, Ö14, Ö21, Ö25, Ö29
		Hijyen	Ö5, Ö9, Ö14, Ö21, Ö25
		İzolasyon	Ö9, Ö12
		Kısıtlama	Ö29
		Temizlik	Ö25, Ö34
		El temizliği	Ö12
		El dezenfektanı kullanmak	Ö29
	Evde kalma kuralı	Zorunlu haller dışında dışarı çıkmama	Ö5
		Olabildiğince dışarı çıkmama	Ö21, Ö34
		Evden çıkmama	Ö14
	Ev dışında tedbirlere uyma	Dışarıda maske mesafe kuralına uyma	Ö34
		Dışarıdayken tedbirlere uyma	Ö5
	Sosyalleşmeme	Yüz yüze kimseyle görüşmeme	Ö5
		Aile ve arkadaş ziyareti en az yapılması	Ö21
		Dış ortamdan izole olmak	Ö9
	Diğer yapılması gerekenler	Devletin kararlarına uymak	Ö25
		Bilgili kişileri dinlemek	Ö25
		Takviye gıdalar	Ö34
	Tam karantina kuralı uygulanmalı	Tam kapanmanın faydalı olması	Ö5
		Tam kapanmanın mümkün olmaması	Ö5, Ö34
		10 günlük tam karantina yapılması	Ö34
		Uzun süreli kapanma	Ö14
		Kısmi kapanma yerine tam kapanma sağlanması	Ö21
		Her yerin kapanıp sadece okulların açılması	Ö21
	Sokağa çıkma yasağı getirilmeli	Sokağa çıkma yasağı	Ö34
		İşi olmayanlara sokağa çıkma yasağı getirilmesi	Ö12, Ö34
		Çalışmayanların sokağa çıkmasının izne tabi tutulması	Ö9
	Bilgilendirme çalışmaları yapılmalı	Bilinçlendirme çalışmaları yapılması	Ö5
		Eğitimin faydasının inkâr edilemeyeceği	Ö5
		Bilgi eksikliğinin yaşanması	Ö25
		Konu ile ilgili bilgi kirliliğinin olması	Ö12
		Doğru bilgiye ulaşma isteği	Ö12
		Kendimizi ve çevremizi korumak için bilgi almak istemesi	Ö12, Ö29
	Önlemler alınırken kademeli ilerleme sağlanmalı	Kararların aşama aşama alınması gerektiği	Ö5, Ö25

Ortak hareket edilmesi gerektiği	Toplumdaki her bireyin kurallara uyması gerektiği Sivil toplum kuruluşlarının kararları desteklemesi gerektiği	Ö25 Ö25
Koruyucu-önleyici olarak alınabilecek tedbirler	Kontrollerin artırılması Esnek çalışma saati uygulaması Çalışma saatlerinin genişletilmesi Çalışma saatlerini her kesim için farklılaştırma Toplu taşıma sayısının artması Belli aralıklarla el dezenfektanı konulması Büyük şehirlerde il çıkışlarının kapanması Seyahat kısıtlaması maksimum düzeyde tutulmalı Salgın bitene kadar eğitim öğretime ara verilmesi Caydırıcı önlemler artırılmalı Resmi işlemleri e devlet üzerinden yapılması E devletin kapasitesinin artırılması	Ö9 Ö9 Ö9 Ö9 Ö12 Ö12 Ö29 Ö29 Ö29 Ö5 Ö29 Ö29
Covid-19 ile ilgili bilgilendirmelerin yeterli görülmesi	Daha fazla bilgi edinmek istememe Daha fazla bu konuyu düşünmek istememe Yeterince bilgilendirilmesi	Ö34 Ö34 Ö9, Ö14, Ö21

Görüşme formu ile elde edilen bulgular; “virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, virüsün geleceğine dair öngörüler, alınacak tedbirler,” şeklinde 4 tema altında toplanmıştır. Virüsün özellikleri teması “Laboratuvar ürünü olması, belirsizlikler, öldürücü yok edici olması, çıplak gözle görülememesi ve her yerde olması” şeklinde 4 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “virüsün özellikleri” temasına yönelik görüşme formundan elde edilen bulgulardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“...Bunu ortaya çıkaranlara karşı nefret!..” (Ö34)

“...Hayatımızı ve sosyokültürel alışkanlıklarımızı bir anda altüst eden tanımlayamadığımız tehlikeli bir durum...” (Ö25)

“...Fakat ağır can kayıplarına yol açan bir durum...” (Ö25)

“...Salgın ve kısıtlama...” (Ö29)

“...Görünmeyen bir tehlikeye karşı savaşmak zor...” (Ö25)

İnsan hayatına etkileri teması “Yaşattığı duygular, sosyalleşememe, yaşam tarzını değiştirmesi, insanların bocalamasına sebep olması, sağlık ve temizliği önemli kılması, çalışma hayatını değiştirmesi” şeklinde 6 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “insan hayatına etkileri” temasına yönelik görüşme formundan elde edilen bulgulardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“...Dışarı ile olan bağlantımız zorunluluklarımız ile sınırlandırıldı...” (Ö5)

“...İbadet yerleri, okul lokanta kahve işyeri gibi yerlere gidememek...” (Ö25)

“...Çalışma hayatımız bambaşka bir şekilde ilerliyor...” (Ö5)

“...İş ve ev hayatının iç içe geçmesi...” (Ö14)

“...En önemlisi bence sabırlı ve umutlu olmamızı öğretiyor bu dönemde...” (Ö25)

“...Daha çok temizlik, takviyelere daha titiz yer veriyorum artık hayatımda...” (Ö34)

Virüsün geleceğine dair öngörüler teması “virüsün etkisi -vakaların seyri, aşı çalışmaları ile ilgili

öngörüler, uzun sürecek olması” şeklinde 3 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “Virüsün geleceğine dair öngörüler” temasına yönelik görüşme formundan elde edilen bulgulardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“...Virüsün mutasyona uğrayıp giderek ölümcül etkisinin azalması...” (Ö25)

“...Hastalık çoğu insan bu hastalığı geçirene kadar bu şekilde devam eder...” (Ö9)

“...Aşının yaygınlaşıp olumlu sonuçlar vermesi...” (Ö25)

“...Aşının yapılmaya başlamasından sonra da en az 1-2 yıl süreceğini düşünüyorum...” (Ö21)

“...Uzun süre devam edeceğini düşünüyorum...” (Ö14)

“...En az 1-2 yıl süreceğini düşünüyorum...” (Ö21)

Alınacak tedbirler teması “Maske mesafe temizlik kuralı, evde kalma kuralı, ev dışında tedbirlere uyma, sosyalleşmeme, diğer yapılması gerekenler, tam karantina kuralı uygulanmalı, sokağa çıkma yasağı getirilmeli, bilgilendirme çalışmaları yapılmalı, önlemler alınırken kademeli ilerleme sağlanmalı, ortak hareket edilmesi gerektiği, koruyucu-önleyici olarak alınabilecek tedbirler, Covid-19 ile ilgili bilgilendirmelerin yeterli görülmesi” şeklinde 12 alt temada toplanmıştır. Farklı branşlardan öğretmenlerin “alınacak tedbirler” temasına yönelik görüşme formundan elde edilen bulgulardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

“...Tam bir kapanma şüphesiz faydalı olacaktır...” (Ö5)

“...Ekonomik sebepler ülkemizde maalesef tam karantina gibi koşulları zorluyor...” (Ö34)

“...Yine de 10 gün tam bir karantinadan sonra şu anki sokağa çıkma yasaklarıyla devam edilebilir...” (Ö34)

“...İşi olmayan insanlar için sokağa çıkma yasağı uygularım...” (Ö12)

“...Alınan tedbirlerden çok kararlara toplumdaki her bireyin uyması...” (Ö25)

“...Esnek çalışma saatleri ve çalışma saatlerini genişletip her kesim için farklılaştırarak...” (Ö9)

“...Büyük şehirlerde başlayan salgın sürecinin tüm Türkiye’ye yayılmaması için il çıkışlarını kapatır...” (Ö29)

“...Devlet dairelerinde yapılacak olan resmi işlerin büyük kısmını internet ortamına aktarırdım...” (Ö29)

“...E-devlet kullanma kapasite oranını artırırdım...” (Ö29)

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Farklı branşlardan öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarının ortaya çıkarılması amacıyla metafor kalıbı, çizim tekniği ve görüşme formu gibi araçlarla toplanan birbirini destekleyen oldukça detaylı ve zengin veriler elde edilmiştir. “Virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, virüsün geleceğine dair öngörüler ve alınacak tedbirler” temaları altında toplanan verilerin benzer alt temalarda ifade edilmesi her üç veri toplama tekniği ile benzer bulgular elde edildiğini göstermektedir. Örneğin virüsün özellikleri teması kapsamında metaforlarla virüsün çıplak gözle görülememesi, bulaşıcı olması, hastalığın belirtilerine odaklanıldığı görülmekte iken, çizim yoluyla da virüsün şekli, yayılma hızı ve hastalığın belirtileri öğretmenlerce ifade edilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Çalışma grubundaki 32 öğretmen Covid-19 ile ilgili algılarını metaforlar ile ifade edebilmişlerdir. Çoğunlukla “insan hayatına etkileri” temasında metaforlar oluşturan öğretmenler Covid-19’u; sinsi arkadaş, görünmez düşman, uykuda bastıran karabasan, ağır gribal enfeksiyon, seri katil, ölüm makinesi, stres, azrail, rotasız gemi, kâbus gibi kavramlara benzettikleri görülmektedir. İlişkilendirilen öğeler (kaynaklar) ya da ilişkilendirme sebepleri (kodlar) yönünden incelendiğinde öğretmenlerin çoğunlukla olumsuz bir algıya sahip oldukları görülmüştür. Dünya sağlık örgütü verilerine göre pozitif vaka ve ölüm sayılarının artması, öngörülemez bir sürece girildiğinin sosyal medyada lanse edilmesi gibi sebeplerle öğretmenlerin zihinlerinde Covid-19’un olumsuzlukla şekillendiğini düşündürmektedir. Yıldırım (2020) bilgi edinme ve gündelik hayatı gerçekleştirme noktasında Türkiye’de yaşayan sosyal medya kullanıcıların yanlış yönlendirici, saptırıcı bir dijital okur yazarlığa sahip olduğu belirtmekte, Covid-19 salgınıyla birlikte dijital anlamda da bir salgın yaşandığını ifade etmektedir. Bununla birlikte Tönbul (2020) sosyal medya üzerinden gerçek dışı bilgilerin gerçekmiş gibi paylaşılması ve yayılmasının bireylerin psikolojik etkilenme düzeyini olumsuz etkileyebileceği, bireyler için psiko-sosyal müdahalelerde bulunulmasının olumlu katkıları olacağını açıklamıştır. Toplum refahı için psiko-sosyal destek hizmetlerinin verilmesi, dijital okuryazarlık konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılmasının bu sorunun çözümüne yönelik olacağı düşünülmektedir. Benzer şekilde Ding vd. (2020), Çin’de yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin yüksek risk algısına sahip olduğu, kız öğrencilerin, tıp dışı öğrencilerin, okulları Wuhan’da bulunan öğrencilerin ve bilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerin risk algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmacılar düşük risk algısına sahip kişilerin, riskli davranışlarda bulunma veya önleyici davranışları azaltma eğiliminde, yüksek risk algısına sahip kişilerin ise önleyici davranış sergileme eğiliminde olabileceklerinden COVID-19’un güçlü bulaşıcılığı ve gizli doğası nedeniyle, üniversite öğrencilerinin risk algısının sağlık eğitimi ile çeşitli şekillerde iyileştirilmesi ve düşük risk algısına sahip bazı üniversite öğrencilerine dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar. Ayrıca bu çalışmada, araştırmacılar üniversite öğrencilerinin risk algısını iyileştirmek için bazı üniversite öğrencilerinin bilgi düzeylerinin iyileştirilmesi ve üniversite öğrencilerinin davranışlarını değiştirmeleri için insanlara rehberlik etmelerine izin verilmesi hususunda önerilerde bulunmuşlardır.

Öğretmenler Covid-19 ile algılarını ifade ederken “ağır gribal enfeksiyon, bulaşıcı grip, grip” metaforlarını oluşturmuşlardır. Öğretmenlerin Covid-19’u sırt ağrısı yapması, halsiz bırakması, bulaşıcılık, ateşe neden olması, boğaz ağrısına neden olması gerekçesiyle belirtileri bakımından grip virüsüne benzettiği görülmektedir. Covid-19’un en yaygın belirtileri ateş, öksürük (Alkan Çeviker ve Dindar Demiray, 2020; Singhal, 2020, Tercan, 2020), solunum semptomları (Alkan Çeviker ve Dindar Demiray, 2020), halsizlik, kas ağrısı ve nefes darlığı (Tercan, 2020) şeklinde literatürde ifade edilmiştir. Öğretmenler benzer hastalık belirtilerine sahip olmaları sebebiyle grip metaforları oluşturmuş olabilirler. Bunun yanı sıra, çevrelerinde Covid-19’u hafif semptomlarla geçiren bireylerin gribe benzetmesi veya sosyal medyada Covid-19 ölüm oranlarının grip salgınlarıyla karşılaştırılması gerekçeleriyle de bu benzetmeleri yapmış olabilecekleri düşünülmektedir.

Çizim tekniği ile elde edilen bulgular incelendiğinde 34 öğretmen Covid-19’un hatırlattığı kavramları çizim yoluyla ifade etmiştir. Öğretmenlerin çizimlerinde yer alan “hız, ateş, virüsün şekli, damlacık” kavramları sebebiyle öğretmenlerin virüsün yayılma şekli ve hızı ile ilgili bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin çoğunlukla “maske, kolonya ya da dezenfektan” çizimlerine yer verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin ev dışı ortamda kolay kullanımı ve ulaşımı olması sebebiyle kolonya veya dezenfektan tercih ettiği düşünülmektedir. Mili Eğitim Bakanlığı tarafından daha az dezenfektan kullanımı ve el yıkama konusunda öğrencilere örnek olması tavsiye

edilen öğretmenlerin bu konuda yönlendirme ve bilgilendirmeye ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Covid-19'dan korunmak için ağız, burun ve göze el ile temastan kaçınılması önerilmektedir (WHO, 2020). Öğretmenlerin bu öneriye yönelik çizimler oluşturmamaları da dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, öğretmenlerin tek kullanımlık eldiven çizimi yaptıkları da görülmüştür. Eldiven kullanımının virüsten korunmada yanlış bir güven verdiği, virüsün yayılmasında rol oynayabileceği uzmanlar tarafından bildirilmiştir (Yeditepe Üniversitesi Hastaneleri, 2020). Tüm bu bulgular öğretmenlere virüsten korunma yolları ve dezenfektan kullanımının doğuracağı sağlık sorunları ile ilgili ek bilgilendirmeler yapılmasının fayda sağlayacağını düşündürmektedir. Ayrıca, Covid-19'un gençlere etki etmediğine yönelik çizim yapıldığı da bulgularda görülmektedir. Çocukların Covid-19'dan korunmuş bir grup gibi düşünülmemesi, çocukların yetişkinlere oranla hastalığı daha hafif geçirdikleri düşünülse de hastalığı şiddetli geçiren vakalar ve ölümün görüldüğü literatürde belirtilmiştir (Palanbek Yavaş ve Arga, 2020).

Görüşme formunda yer alan 6 açık uçlu soruya her branştan birer öğretmen olmak üzere 8 öğretmen cevap vermiştir. Öğretmenlerin “virüsün özellikleri” teması ile ilgili ifadeleri incelendiğinde; çıplak gözle görülemediğini ve her yerde olduğunu, ağır can kayıplarına yol açtığını, salgına sebep olduğunu, tanımlanamayan tehlikeli durum olduğunu” belirtmişlerdir. Virüsün laboratuvar kaynaklı olabileceğine dair görüşlerini bildiren öğretmenler de olmuştur. Benzer şekilde, Arı Görgülü ve Kanat Hayır (2020) öğretmen adaylarının Covid-19 ile ilgili görüşlerini inceledikleri çalışmalarında öğretmen adaylarının Covid-19'un yapay bir virüs olduğunu düşündüklerini tespit etmişlerdir. Covid-19'un laboratuvar üretimi bir biyolojik silah olduğuna dair bilimsel bir kanıt rastlanmamıştır fakat Tercan (2020) çalışmasında Covid-19 salgınını ister doğal ister insan faktörüyle ortaya çıkmış olsun bütün dünyanın bu biyolojik afetle karşı karşıya kaldığını belirtmiştir. Bozkurt, Zeybek ve Aşkın (2020) ortaya çıkış nedeninin tam olarak bilinmemesinin küresel bir travmaya dönüştüğünü ifade etmiştir. Toplum refahı adına kaygı unsuru oluşturabilecek bu bilgi eksikliğinin ortadan kaldırılması gerektiği düşünülmektedir. Covid-19 vakaları dünya çapında hızla arttığından, yayılmasını önlemek için genel halk arasındaki bilgi ve inançları geliştirmek çok önemlidir (Gohel, Patel, Shah, Patel, Pandit & Raut, 2021).

Öğretmenlerin insan hayatına etkileri teması ile ilgili “aileye duyulan özlem, yakınları kaybetme korkusu, sosyalleşememe, alışkanlıkların değişmesi, endişe, tedirginlik” gibi ifadeler yer almaktadır. Bu durum öğretmenlerin sosyal bir meslek icra ederken; kalabalık, canlı okul ortamından birdenbire ev ortamına kapanmak zorunda kalmalarının sonucu olarak duygusal açıdan etkilemiş olmaları ile yorumlanabilir. Covid-19'un sabırlı ve umutlu olmayı öğrettiği, sevdiklerimizin kıymetini hatırlattığı, temizlik sağlık ve çevrenin önemini hatırlattığına dair öğretmen ifadeleri de mevcuttur. Buradan Covid-19 sürecinin bireylere olumlu değerler kattığı sonucuna da ulaşılabilir. Virüsün geleceğine dair öngörüler temasında öğretmen ifadelerinde ise genel olarak virüsün öldürücü etkisinin azalacağı, aşının bulunacağı, aşının olumlu sonuçlar vereceği, uzun süreceği ama biteceği fikri hakimdir. Üstün ve Özçiftçi (2020) çalışmalarında salgının zamanla etkisini azaltması beklendiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin de buna benzer bir düşünceyle süreçle ilgili umutlu oldukları görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin öğrencilerine karamsar olmayan, umutlu telkinlerde bulunacakları düşüncesini akla getirmektedir. Nitekim Çakın ve Akyavuz Külekçi (2020) çalışmalarında Covid-19 salgını sürecinde öğretmenlerin öğrencilerine okulların tekrar açılacağını, ödevleri yapanların sınıfı geçeceğini ve okullar açıldığında gezi yapılacağını söylediklerini, gelecek için teşvik ettiklerini tespit etmiştir. Alınacak tedbirler temasında ise öğretmenler evde kaldıklarını, maske mesafe kuralına uyduklarını, zorunlu haller dışında dışarıya çıkmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu ifadeleri sağlık otoritelerince bildirilen

bütün kurallara toplumun öncü kişileri olarak uyduklarının kanıtıdır. Özkoçak, Koç ve Gültekin'e göre (2020) dünyaya hükmeden ve tüm dünya için bir tehdit haline gelen bu küresel salgının ciddiyet ve titizlikle yönetilmesi gereken süreç olduğu açıkça görülmektedir. Buna benzer olarak öğretmenlerin çoğunluğu tarafından var olan tedbirlerin ve caydırıcı önlemlerin artırılması, ciddiye alınması gerektiği de ifade edilmiştir. Tam karantina sürecine girilmesini, koruyucu-önleyici tedbirlerin artırılmasını, toplumun her bireyinin kurallara uymasını, ortak hareket edilmesini bekledikleri görülmektedir. Her yerin kapatılıp sadece okulların açılması gerektiği de öğretmen ifadelerinde yer almaktadır. Okulların güven oluşturan ortamlar olarak görülmesi veya okullarda alınacak önlemlere güvenilmesi bu düşüncenin altında yatan neden olabilir. Salgının sıfırlanıp eski yaşam ve çalışma şekillerine dönme isteği tedbirlerin artırılmasının istenmesinin bir nedeni olarak görülmektedir. Virüsün yaşam biçimini değiştirip sade bir yaşama dönüştürdüğü öğretmen ifadelerinde yer almaktadır. Duygun (2020) çalışmasında insanların salgın sürecinde tüketim tarzlarının değiştiğini, sadece temel ihtiyaçlara yöneldiğini belirtmektedir. Öğretmen ifadelerinin bu bilgiyle örtüştüğü görülmektedir. Gashi (2020) karışık ve sıkıntılı felaket ve kriz dönemlerinde bireylerin doğa üstü bir güce sığınma ve O'ndan yardım talep etme ihtiyacı hissettiğini belirtmektedir. Virüsün mucizevi bir etkiyle mutasyona uğrayıp ölümcül etkisinin azalacağı yönündeki öğretmen ifadesi de bu görüşle örtüşmektedir.

Covid-19 salgını sürecinde; sağlıklı beslenme, düzenli uyku, düzenli fiziksel aktivite (spor), yanlış yeme davranışlarının önüne geçme, zararlı alışkanlıklardan uzak durma gibi tavsiyeler verilmektedir (Eskici, 2020). Katılımcı öğretmenlerin üç veri toplama aracından elde edilen bulguları değerlendirildiğinde sağlıklı beslenmeye yönelik ifadeleri çok az sayıdadır. Fiziksel aktivite (spor) ve düzenli uyku ifadelerine ise hiç rastlanmamıştır. Covid-19 salgını sürecinde korunma yolları konusunda titiz davrandıkları görülen öğretmenlerin bu konular ile ilgili de titizliklerinin araştırılacağı çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Branşlarına göre öğretmenler değerlendirildiğinde ise; fen bilimleri öğretmenleri Covid-19 ile algılarını "parazit, aktif bir laboratuvar, kuvvet" metaforları ile ifade ederken, Ö30 kodlu rehber öğretmen "rotasız gemi" metaforunda "güzel limana yanaşmayı beklemek" gibi olumlu bir ifade tarzı ve yaklaşım sergilemiştir. Ö14 kodlu okul öncesi öğretmeni 3-5 yaş çocuk çizimlerini kullanmış, Ö11 kodlu sosyal bilgiler öğretmeni Covid-19'un hatırlattığı kavramları "Türkiye haritası" çizerek ifade etme yoluna gitmiştir. Öğretmenlerin Covid-19 ile ilgili algılarını ifade ederken branşlarını yakından ilgilendiren olgu ve kavramları kullanmaları; bireysel düşünme stillerinin branşlarından etkilendiğini desteklemektedir. Benzer bir durumu, Çubukçu (2004) çalışmasında öğretmen adaylarının bireysel düşünme stillerinde branşlarının etkili bir faktör olduğunu belirtmektedir.

Öğretmenleri Covid-19 ile ilgili olarak; virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, alınacak tedbirler ve Covid-19 ile ilgili yapılan araştırmalar konusunda bilgilendirmeye yönelik bilim kurulu tarafından bilgilendirme videoları ya da sunumları hazırlanabilir.

Alanında uzman araştırmacılar Covid-19 ile ilgili bilgi kirliliğinin önüne geçilmesi, dijital okuryazarlığın geliştirilmesi, sağlıklı yaşam ve virüsten korunma yolları ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapabilirler.

KAYNAKLAR

- Abasız, D. B. (2019). *Lise öğrencilerinin ekosistem konusundaki bilişsel yapıları, algıları, duygusal semantik tutumları ve alternatif kavramlarının belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Acar, Y. (2020). Yeni korona virüs (COVID-19) salgını ve turizm faaliyetlerine etkisi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 7-21. DOI: 10.32572/guntad.703410
- Afacan, E. ve Avcı, N. (2020). Korona virüs (Covid-19) örneği üzerinden salgın hastalıklara sosyolojik bir bakış. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 1-14.
- Akyavuz Külekçi, E. ve Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 723-737.
- Alkan Çeviker, S. ve Dindar Demiray, E. (2020). SARS-CoV-2 (COVID 19) enfeksiyonu ayırıcı tanı açısından diğer solunumsal virüsler. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research, COVID-19 Special Issue*, 45-49. DOI: 10.34084/bshr.714383
- Assunção Flores, M., & Gago, M. (2020). Teacher education in times of COVID-19 pandemic in Portugal: national, institutional and pedagogical responses. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 507-516. <https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1799709>
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388. DOI:10.31592/aeusbed.598299
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Bozkurt, Y., Zeybek, Z. ve Aşkın, R. (2020). COVID-19 pandemisi: psikolojik etkileri ve terapötik müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 304-318.
- Cansız-Aktaş, M. (2019). Nitel veri toplama teknikleri (Ed. Haluk Özmen ve Orhan Karamustafaoglu, 2019). Eğitimde araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Yayınları.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Çakın, M. ve Akyavuz Külekçi, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansımaları: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186. DOI: 10.24289/ijsser.747901
- Çaykuş, E. ve Mutlu Çaykuş, T. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde çocukların psikolojik dayanıklılığını güçlendirme yolları: ailelere, öğretmenlere ve ruh sağlığı uzmanlarına öneriler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 95-113.
- Çepni, S. (2018). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. (8. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çubukçu, Z. (2004). Öğretmen adaylarının düşünme stillerinin belirlenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 87-105.
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.
- Demuyakor, J. (2020). Coronavirus (COVID-19) and Online Learning in Higher Institutions of Education: A Survey of the Perceptions of Ghanaian International Students in China. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 10(3), e202018. <https://doi.org/10.29333/ojcm/8286>.
- Demirci, N. (2020). *Fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının bazı temel konu ve kavramlarına yönelik metaforik algılarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ağrı.
- Dikmen, A. U., Kına, M. H., Özkan, S. ve İlhan, M. N. (2020). COVID-19 epidemiyolojisi: Pandemiden ne öğrendik. *Journal of biotechnology and strategic health research*, 4(Özel Sayı), 29-

36. <https://doi.org/10.34084/bshr.715153>
- Ding Y, Du X, Li Q, Zhang M, Zhang Q, Tan X, et al. (2020) Risk perception of coronavirus disease 2019 (COVID-19) and its related factors among college students in China during quarantine. *PLoS ONE*, 15(8): e0237626. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0237626>
- Dönmez, G. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersine, bilime, fen bilimleri öğretmenine ve bilim insanına yönelik metaforik algıları ve imajları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Duygun, A. (2020). COVID-19 pandemisi sırasında tüketicilerin yaşam tarzlarının değerlendirilmesi. *Econder Uluslararası Akademik Dergi*, 4(1), 232-247. DOI: 10.35342/econder.744621
- Ekici, G. (2019). Öğretmen adaylarının "AIDS" kavramı konusundaki bilişsel yapıları: çizme-yazma tekniği örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(Education & Psychology), 115-129. DOI: 10.18506/anemon.520946
- Eskici, G. (2020). Covid-19 pandemisi: karantina için beslenme önerileri. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(Özel Sayı 1), 124-129. DOI: 10.21673/anoloklin.722546
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- Gashi, F. (2020). Korona virüse yakalanmış kişilerde tedavi döneminde dini başa çıkmanın etkisi. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 511-535.
- Gill, Michael J. (2014). The possibilities of phenomenology for organizational research. *Organizational Research Methods*, 17(2), 118-137. DOI: 10.1177/1094428113518348
- Gohel, K. H., Patel, P. B., Shah, P. M., Patel, J. R., Pandit, N., & Raut, A. (2021). Knowledge and perceptions about COVID-19 among the medical and allied health science students in India: An online cross-sectional survey. *Clinical Epidemiology and Global Health*, 9, 104-109.
- Görgülü Arı, A. ve Arslan, K. (2020). Ortaokul öğrencilerinin Covid-19'a yönelik metaforik algıları. *Electronic Turkish Studies*, 15(6), 503-524.
- Görgülü Arı, A. ve Hayır Kanat, M. (2020). Covid-19 (korona virüs) üzerine öğretmen adaylarının görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı, 459-492.
- Karakaya, F., Arık, S., Çimen, O. ve Yılmaz, M. (2020). investigation of the views of biology teachers on distance education during the covid-19 pandemic. *Journal of Education in Science Environment and Health*, 6(4), 246-258. DOI: 10.21891/jeseh.792984
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kırmızıgül, H. (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Covid 19 özel sayısı 2, 283-289.
- Massengill, S. D., & Mahlios, M. (2008). Pre-service teachers' metaphors of teaching and literacy. *Reading Psychology*, 29(1), 31-60.
- Murphy, M.P.A., (2020). COVID-19 and emergency eLearning: Consequences of the securitization of higher education for post-pandemic pedagogy. *Contemporary Security Policy*, 41(3), 492-505, DOI: 10.1080/13523260.2020.1761749
- Öktem, Ü. (2005). Fenomenoloji ve edmund Husserl'de Apaçıklık (Evidenz) Problemi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 45(1). 27-55.
- Özkoçak, V., Koç, F. ve Gültekin T. (2020). Pandemilere antropolojik bakış: korona virüs (Covid-19) örneği, *Turkish Studies*, 15(2), 1183-1195. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.42679>
- Özmen, H. ve Karamustafaoğlu, O. (Ed.) (2019). Eğitimde araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem

Akademi Yayıncılık.

- Palanbek Yavaş S. ve Arga G. (2020). COVID-19 ve çocuklar; şimdiye kadar neler öğrendik?. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 5(COVID-19 Özel Sayısı), 96-107. <https://doi.org/10.35232/estudamhsd.759384>
- Pettersson, T., Postholm, M. B., Flem, A., & Gudmundsdottir, S. (2004). The classroom as a stage and the teacher's role. *Teaching and Teacher Education*, 20(6), 589-605. <http://dx.doi.org/10.1016%2Fj.tate.2004.06.004>
- Pırasa, N., Paliç Şadoğlu, G. ve Kuvvet, Z. (2018). Examination of the studies on metaphors in mathematics and science fields in Turkey between 2005-2017. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(4), 687-702.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saatçi, G. ve Aksu, M. (2020). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan yabancı uyruklu öğrencilerin korona virüs algılarının metafor yolu ile tespit etmeye yönelik bir araştırma. *Journal of Awareness*, 5(4), 617-630. DOI: 10.26809/joa.5.042
- Singhal, T. (2020). A Review of Coronavirus Disease-2019 (COVID-19). *Indian J Pediatr* 87, 281-286. <https://doi.org/10.1007/s12098-020-03263-6>
- Tejedor, S., Cervi, L., Pérez-Escoda, A., Tusa, F. & Parola, A. (2021). Higher education response in the time of coronavirus: perceptions of teachers and students, and open innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 7(1):43. <https://doi.org/10.3390/joitmc7010043>
- Telli, S. ve Altun, D. (2020). Corona virüs ve Çevrimiçi (Online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. DOI: 10.32329/uad.711110
- Tercan, B. (2020). Biyolojik Afetler ve COVID-19. *Paramedik ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1(1), 41-50.
- Tutkun, Ö. F. ve Aksoyalp, Y. (2010). 21. yüzyılda öğretmen yetiştirme eğitim programının boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 361-371.
- Türkiye Bilimler Akademisi. (2020). Covid-19 küresel salgın değerlendirme raporu. 20 Aralık 2020 tarihinde <http://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/4.-versiyon-tuba-covid-19-kuresel-salgin-degerlendirme-raporu> adresinden erişilmiştir.
- Tönbul, Ö. (2020). Koronavirüs (Covid-19) salgını sonrası 20-60 yaş arası bireylerin psikolojik dayanıklılıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 2(2), 159-174.
- UNESCO (2020). Global education coalition, covid-19 education response. Retrieved on March 28, 2021, from <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/globalcoalition>.
- Üstün, Ç. ve Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: Bir değerlendirme çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(Özel Sayı 1), 142-153.
- Weeden, K. A., & Cornwell, B. (2020). The small-world network of college classes: implications for epidemic spread on a university campus. *Sociological Science*, 7, 222-241.
- WHO Health Topics, Coronavirus (2020). Coronavirus disease (COVID-19) advice for the public. 20 Aralık 2020 tarihinde <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public> adresinden erişilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (11.baskı). Ankara:

Seçkin Yayıncılık.

- Yıldırım, A. (2020). Dijital çağda dijital pandemi: Türkiye’de Covid-19 gündemi. *Intermedia International E-journal*, 7(13), 381-401.
- Yıldırım, Ç. (2020). *Covid-19 enfeksiyonlarının renal fonksiyonlar üzerine etkisinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara.
- Yeditepe Üniversitesi Hastaneleri (2020). Salgında eldiven kullanımı. 16 Kasım 2020 tarihinde <http://www.yeditepehastanesi.com.tr/koronavirus-salgininda-eldiven-kullanmak-riskli-mi> adresinden erişilmiştir.
- Yücel Cengiz, İ. ve Ekici, G. (2019). Biyoloji öğretmen adaylarının biyoloji eğitimi laboratuvar dersine ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1218-1258. DOI: 10.26466/opus.538351
- Yüksek Usta, S. ve Gökcan, H. (2020). Çocukların ve annelerinin gözünden Covid-19. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 187-206. DOI: 10.24289/ijsser.744642

EKLER

Ek.1 Veri Toplama Formu

Değerli Öğretmenler;

Bu form sizlerin Covid-19 ile ilgili zihinlerinizdeki düşüncelerinizi ve algılarınızı belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Sizlerden Covid-19'u aklınıza gelen herhangi bir şeye benzetme yapıp aşağıda yer alan "Covid-19 ..... gibidir" cümlesini tamamlamanız ve "çünkü" sözcüğünden sonraki boşluğa ise bu benzetmeyi yapma sebebinizi yazarak doldurmanız istenmektedir.

Örneğin bir araştırmada; "İnternet bir yardımcıya benzer. Çünkü işlerimi, ödevlerimi yaparken bana yardımcı oluyor." ("internet" bir yardımcıya benzetilmiş ve benzetme sebebi ödevleri yaparken bize yardımcı olması olarak açıklanmıştır.)

"İnternet arkadaşına benzer. Çünkü insana moral veriyor" (internet kavramı bir arkadaşına benzetilmiş ve benzetme sebebi olarak insana moral vermesi olarak açıklanmıştır)

Ayrıca aşağıdaki çizim alanına Covid-19 kavramının hatırlattıklarını çizerek anlatmanız istenmektedir.

Yanıtlarınız bu araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Sabrınız ve fikirlerinizle araştırmaya kattığınız değer için çok teşekkür ederiz.

Fen Bilgisi Öğretmeni: İlayda CÖMERT
Doç. Dr. Çiğdem ŞAHİN ÇAKIR

Kişisel Bilgiler Bölümü:

Cinsiyet	:	☐ Kadın	☐ Erkek			
Mesleki deneyiminiz:		☐ 0-5yıl	☐ 6-10 yıl	☐ 11- 15yıl	☐ 16-20 yıl	☐ 21ve üstü
Branşınız	:					

Covid-19	.....	gibidir.
Çünkü.....		
.....		
.....		
.....		

"Covid-19" kavramının hatırlattıkları kavramları çizerek kısaca açıklayınız.

Ek. 2 Görüşme Formu

Değerli Öğretmenler;

Bu form sizlerin Covid-19 ile ilgili görüşlerinizi belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Çalışma esnasında kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır. Sorulara bilgileriniz doğrultusunda içtenlikle verdiğiniz yanıtlar; bu araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Sorulara verilen yanıtlar bilimsel bir araştırmaya katkı sağlamak için kullanılacaktır. Sabrınız ve fikirlerinizle araştırmaya kattığınız değer için çok teşekkür ederiz.

Fen Bilgisi Öğretmeni: İlayda CÖMERT

Doç. Dr. Çiğdem ŞAHİN ÇAKIR

Kişisel Bilgiler Bölümü:

Cinsiyet	:	☐ Kadın	☐ Erkek			
Mesleki deneyiminiz	:	☐ 0-5yıl	☐ 6-10 yıl	☐ 11- 15yıl	☐ 16-20 yıl	☐ 21ve üstü
Branşınız	:					

1. Covid-19 denilince aklınıza neler geliyor? Açıklayınız.
2. Covid-19'un hayatınıza nasıl bir etkisi oldu? Açıklayınız.
3. Covid-19'dan korunmak için aldığınız önlemler nelerdir? Açıklayınız.
4. Covid-19 kaynaklı salgın (pandemi) sürecinin nasıl devam edeceği ile ilgili öngörüleriniz nelerdir? Açıklayınız.
5. Covid-19 kapsamında alınan tedbirleri belirleyici konumunda olsaydınız ne tür kurallar koyar ve ne tür önlemler alırdınız? Örnek vererek açıklayınız.
6. Covid-19 ve tedbirleri ile ilgili eğitim almak ister misiniz? Nedenini açıklayınız.
 evet hayır

.....